

PROČ PŘIŠLA
RUSKÁ REVOLTA

VĚTŠINĚ lidí jest obtížno posoudit, jak je možno, aby ruský lid podrobil se panství bolševiků, jak dobrodruh rázu Trockého může dosáhnouti takové výše moci ve veliké říši, jak generálové před několika roky ještě velící obrovským armádám v poli mohou býti ozebračeni a poniženi do té míry, by prodejem novin na ulicích se živili, jak druždy vznesené a vzdělané ženy mohou býti přinuceny k práci obyčejných dělnic a jak jedna z nejbohatších zemědělských zemí světa může býti vydána na pospas největšímu hladomoru v historii světa — hladomoru, jenž může vyžádati si na miliony obětí této zimy, píše se v známém americkém finančním listě Commerce and Finance.

Je těžko k pochopení, píše se tu dále, proč vyskytlo se v Rusku tolik různých stran, proč jedna tato skupina potírá druhou, proč krvežíznivost zachvácuje tak značné části obyvatelstva a proč není tu žádná úsilovná snaha po vybudování znovu druždy mocné říše a proč spíše šílená touha po ještě větší národní zkáze a všeobecném rozkladu se jeví. Ničemné nebylo by to těžko k pochopení, kdybychom věděli o něco více o široké nátuře ruského člověka a výstředních, prováděných zámožných a panujícími třídami Ruska v době autokratického režimu.

Na prvním místě dlužno uvážit, že v Rusku není ve skutečnosti mnoho národního ducha. Celá ruská říše je pestrým kobercem znepřátelených vzájemně plemen, lišících se od sebe v tužbách, v myšlence, ideálech a cílech. Mezi těmito plemeny a třídami jsou propasti tak hluboké a široké, jaké oddělují černochy od bělochů a rudochy v Americe. A na místě druhém celý ruský systém po staletí proniknut úplatkářstvím do té míry, že úplatkářství a prodejnost staly se národní institucí, v jejíž důsledku jedna třída obohacovala se na úkor druhé a poslední vbořily na fikor nejubožších z ubohých, dělníků země a otroků v přímýslu.

Nepřipomínáme si, že nevolníci v Rusku osvobození byli o něco později než černé plemě v Americe. Také neuvědomujeme si dostatečně okolnosti, že zámožní lidé v Rusku byli velice zámožnými a chudí neobyčejně chudými. Nemáme náležitě představy o výstřednostech, marnivostech a prostopánsnostech bohatých Muskovitů anebo o nenávisti, jež byla živena v srdcích sužovaných a líně tených mužů po generace, za nichž zlo hromadilo se na zlo.

Někdy příklad lépe poslouží k představě než důkladné zpracované a podrobné vysvětlení. Zábavní místnost, zvaná Jarr, v Moskvě může nám poskytnouti žádoucí příklad. Je možné, že jste nikdy neslyšeli o této moskevské zábavní místnosti. Ze práv, jichž se nám dostalo, Jarr byl nejpozoruhodnější zábavní místností světa. Zdánilivě byl to restaurant, ve skutečnosti podnik tento byl mnohem více. Bylo to dostaveníčko všech ruských světáků, magnet, přitahující nejzámožnější, nejprostopánsnější a nejokázalejší příslušníky zámožné třídy ruské. Byl to gigantický Waldorf-Astoria-Metropolitan-Hippodrome a několik jiných podobných podniků pohromadě. Mezi jeho atrakcemi byla hora, miniaturní hora, na níž zbudovány byly pavilony a skalní sluje, kde mohli jste se svou společností obědvati nebo večereti. Točnými stezkami dostali jste se v různé její vyvýšeniny. Kuchyně této místnosti byla jednou z nejslavnějších v Evropě. Tři kapely každého večera tu obstarávaly hudbu, s každou z nich pak byla družina padesáti krásek, většinou tanečnic značné schopnosti.

Kdo navštívil Moskvu a chtěl poznati její noční život, nepomněl navštívit tuto místnost. Statkáři, průmysloví kapitáni, šlechtici a jiní smrtelníci s dostatek zlatého kovu v kapsách sem přicházeli a peníze tu tekly přímo proudem. Zajímavé historie se vypravují o životě v tomto Jarru a většina jich otáčí se kolem velikoknížat a boháčů. Vypravuje se jmenovitě o rozmarinosti jednoho boháče, jenž byl jakýmsi Rockefellerem Ruska.

Tento zámožný Rus jednoho večera v Jarru uspořádal hostinu, ku které pozval velké množství žen, hlavně motýlků z polosvěta. A aby připravil této své společnosti veselou zábavu, zavolal pozdě v noci jednoho z vřehných číšníků a nařídil mu, aby zakoupil veškerý kaviár, který je na skladě v Moskvě. Vřehní číšník znal temperament bohatého hosta a věděl, že musí poslechnouti. Rozeslal zřízence na všechny strany a ve chvíli obrovské množství kaviáru bylo shromážděno. Na to nařídil prostopánsník, aby kaviár rozestřen byl po tančárně. Když se tak stalo, nařídil, aby všechny tanečnice tančily v té místnosti. Tanečnice znaly choutky svého bohatého příznivce a uposlechly. Ukouzly-li a potřísnily-li si své lehké šatky, milionář a jeho družina tleskali. Zkrátka, bavili se všichni — už na tanečnice — báječně.

Na to nařídil milionář, aby šampaňské v neomezeném množství podáno bylo každému, kdo chtěl pít. Děvčata, diváci, milionářovi hosté, hudebníci a číšníci — všichni pili šampaňské jako vodu. Když už celá společnost byla zpita a nikdo o další nedbal, boháč dostal nový nápad. "Piana", zavolal. "Mám rád pianu. Nepochebně jsou živiva. Naplňte je šampaňským!" A byla uplněna.

Týž milionář na cestě do Moskvy v saních jednoho večera přišel na silnici na tři velké vozy, naložené senem, vezeným sedláky do trhu. Millionář nařídil mužům, aby zastavili. Zeptav se jich na cenu vozů, koníků a sena, vyplatil jednomu z nich dostatek peněz za všechno a nařídil zapálení sena. Tři velké ohně vzplály a když koněci, k nimž přiblížily se plameny, dali se do šíleného běhu, milionář se smál, jakoby jednalo se o něco báječně komického. Po té klidně sedl do saní a pokračoval v cestě do Jarru, nestaraje se o to, zahynuli-li koně anebo co se s nimi stalo v šíleném letu s ohnivým nákladem.

Jarr stal se proslulým pro výstředky boháčů, podobných onomu, o němž jsme se zmínili. Historiky o Jarru sly od úst k ústům ve městě, ve vesničkách a samotách, až hluboko vnořily se do srdcí milionářů Rusů, kteří po celý život svůj zápasili proti zlům, útlaču a nespravedlnosti. Vvolávaly pak v srdcích jejich nenávist proti bohatým třídám a silnou touhu po dnu osvobození, světa a — pomsty. A široší Rus, sužovaná po staletí se dovede mstít strašlivě. Pojem svobody je u těchto nešťastných lidí zcela jiný než v západním světě a to je příčina, proč hrizovládá bolševiků má v této nešťastné zemi ještě stoupenec, proč ten nešťastný lid stal se ochotným nástrojem zaprodaných duší a proč bije — bije na všechny strany, aby se vysílil v té šílené a strašlivé mstě, jejíž důsledky nechápe a nemůže ve své prostoduchosti chápati. Mstí se za staletí zla a útlaču, za sužování, jemuž byl podroben a nechápe, že strhává do hluboké propasti celou svoji vlast, jež mohla by se mu státi rájem, kdyby stál na výši doby a chápál svoje nové poslání.

Není tu ukázováno stezek. Dobrodruzi a prodávající duše ovládli tento lid a podněcují jeho strašlivě vášně k vybití nejhroznějšímu. Hříchy staletí se mstí. Nešťastné Rusko chvěje se pod kroky těchto mstitelů. Snad ale naděje den, kdy vybité vášně ustoupí rozumu, odstranění budov nesvědomytí dobrodruzi a nový život nastane celému ruskému národu.

SPANĚLSKÁ
CHŘIPKA

JSMĚ ve spárech nové nemoci, leč nejedná se o nemoc novou anebo obnovenou chorobu starou. Dostalo se jí starého jména — influenza. Většina lidí má za to, že jméno i choroba jsou novějšího data, poněvadž pamatují se na nejvyšše na velkou epidemii chřipky v letech 1889—1892. Tehdy tato chřipka pojmenována byla ruskou influenzou, poněvadž nastoupila svůj pochod světem ze Sibíře.

Ve skutečnosti choroba i jméno její jsou staré. Pojmenování její je odvozeno z italského slova "influenza" a povstalo v dobách, kdy

Turecké obranné metody v Palestině.

Fotografie tato znázorňuje jednu z metod, používaných tureckým vojskem v marné snaze po zastavení postupu vojsk generála Allenbyho v Palestině. Zaostřené železné hroty zapuštěny byly do země a za nimi jsou jámy a opevnění z ostnatého drátu.

Hrdina útoku na Zeebrugge.

Poručík H. T. O. Walker od královského loďstva anglického je hrdinou proslulého útoku anglického loďstva na přístav Zeebrugge v Belgii, který nyní je s moci spojen. Walker byl důstojníkem loď Vindictive a ztratil ruku při vyloďování vojska na pobřeží.

vina za epidemické choroby připisována byla zlým vlivům planet anebo nadpřirozených bytostí.

Záznamy o chorobách rázu influenzy mohou býti stopovány až k roku 1175. Od roku 1510 zprávy o této chorobě jsou dosti přesné, tak že choroba dá se snadno stotožnit. V století šestnáctém byly tři velké epidemie, ve dvou stoletích následujících dvanáct a v posledním století šest.

Epidemie chřipková má stejně zlou pověst jako mor a neštovice, ježto pravidelně rozšíří se na značnější část světa. Záznamy udávají, že epidemie, jež v roce 1510 vypukla v Evropě, "nevynahula se jedinému smrtelníku" a "postihla téměř všechny části světa." Jiné epidemie byly stejně

prudké a zachvácovaly velké rozlohy světa.

Moderní věda postavila se tentokrát proti této chorobě a není o tom pochyby, že nalezen bude lék netoliko proti ní, ale i nějaké serum, jež očkováním učinilo by osoby imunními vůči chorobě této. Bylo prokázáno, že nejedná se o žádný "vliv" či "influenční" planet, nýbrž o choroboplodný zárodek, který je jedním z nejmenších v říši bakterií. Je znám jako Pfeifferův bacil ve světě vědeckém a toliko choroby, zaviněné tímto bacilem, mohou býti nazvány influenzou.

V letech 1889—1892 prudkost epidemie byla zvláště velká. Po přecházení se epidemie hlavní vyskytovaly se případy ojedinělé, ale ty pozvolna ochaňovaly v prudkosti a poklesávaly v počtu. Mírná influenza podobá se silnějším nastoupením a stalo se modou za našich dnů považovati každé nastoupení a každou chřipku za "influenzu." Ničemné mezi silným nastoupením a skutečnou influenzou je tak mnoho stupňů "skutečnosti", jako mezi panamskými klobouky.

Pozdravování se za skutečné influenzy, zaviněné Pfeifferovým bacilem, je pozvolné, trváje namnoze několik týdnů a rekonvalescent v četných případech není s to konati úsilovnou práci, vyžadující napjetí ducha i těla, po tři, pět, ba často i šest měsíců. Jeden člověk, postihžený obyčejným nastoupením, které považoval za "influenzu", byl v práci opětně za dva týdny. Jiný, který postihžen byl chorobou, zaviněnou Pfeifferovým bacilem, také zvanou "influenza", po šesti měsících léčení prohlašuje, že necítí pravé chuti a energie k práci. A lidé si o něm vypravují, že trpí lenorou. Křivdí mu.

Je tato poslední epidemie zaviněna Pfeifferovým bacilem? Hrozí rozšířiti se po celém světě, zahrnuje v to centrální moenosti, ničemné zdá se, že není provázena

Stálý proud Američanů do Francie.

Tato americká vojska byla právě vyloďena v anglickém přístavu na cestě své na západní frontu. Mírové návrhy německé nezastavily proud amerických vojáků do Evropy.

příznaky epidemii dřívějších. Nevyžaduje takového pozvolného léčení a nemá v důsledcích takovou duševní sklíčenost a zmařilost jako skutečná influenza. Je možné, že epidemie zaviněna byla jistou odrudou tohoto Pfeifferova bacilu, získavšeho cviku v kamufláži a upustivšího od naprosté bezohlednosti. Posléze, choroba může býti zaviněna také kombinací bakterií. Nejedná se o otázku snadnou k řešení a výzkumy v této věci nejsou daleko ještě úplné.

Jak vyhnouti se epidemii našich dnů? Vyhněte se stykům s těmi, kteří chorobou touto onemocněli anebo se z ní právě pozdravili. Větrejte důkladně, netoliko svoje obydlí, nýbrž i kanceláře, dílny a vůbec všechno, kde se delší dobu zdržujete. Neuvštěvajte přeplněných míst zábavních a jiných, dokud epidemie úplně nepominie. Spěte při otevřených oknech. Jděte na čerstvý vzduch. Buďte dobrě myslí a nedopusťte, aby mysl vaši zachvátila sklíčenost. Nedomýšlejte se, že každé nastoupení je tou pravou influenzou.

BENÁTKY SEVERU

KDYŽ v nedávných dnech belgické patry vošly do Brugg, vytlačivše z nich Němce, kteří byli tu pány po více jak čtyři roky, přišlo do belgické moci znovu město, jež bylo jejím po více jak dvaadvacet století a jeden z nejpozoruhodnějších památníků středověku, jak v architektuře, tak i v zvycích. Jakkoliv město toto bylo toliko osm hodin cesty po vodě a železnici vzdáleno od Londýna, zůstalo nedotčeno moderními změnami, zachovávajíc si svůj tajemný středověký ráz. A to přirozeně lákalo k němu kroky poutníků a nebylo jediného turistu před válkou, který promeškal by příležitost seznámiti se s touto klauzou starých dob, úzkostlivě zachovávanou v původním malebném stavu.

Bruggy, kterého pojmenování ve flámsčině značí místo mostů, bylo pozoruhodným městem již v Sedmém století. Původně známo bylo pod jménem Flandry, kteréhožto jména později dostalo se okolní krajině. Vály bylo město opatřeno Baldwinem Druhým, vévodou Flanderským, který oženil se s Elstrudou, dcerou anglického krále Alfreda.

Před rokem 1180 Bruggy byly uznaným kapitolem Flander, na potom však Gent překonal je v politické důležitosti. Bylo přímořským přístavištěm až do roku 1490, kdy přístup k moři zanesen byl náplavem. Na výši svého blahobytu bylo ve čtrnáctém věku, kdy bylo severní protiváhou Benátek a jeho bursa regulovala míru výměnnou v Evropě. V posledních letech město opětně stalo se přístavištěm, byvši spojeno lodním kanálem se Zeebrugge.

Některé z nejkrásnějších památníků z periody flámské komunity je možno spatřiti v tomto zadumaném městě. Katedrála Božeho Spasitele ze třináctého století a chrám Matky Boží z čtrnáctého věku byly pozoruhodnými ukázkami časného gotického stavitelského umění. Obsahovaly malby, dekorace a sochy proslulých flámských umělců. Nemocnice sv. Jana je v používání od Dvanáctého století. Obsahuje hlavní práce Memlingovy, zahrnuje v to proslulý relikvář sv. Uršuly. Tržnice byla zbudována v letech 1561 až 1566 na místě staré budovy, jejíž některých částí použito bylo při její stavbě. Její zvonice stala se proslulou pro svoje zvonky, jež pocházejí z třináctého století. Radnice, kaple Sváté Krve a chrám sv. Jáchyma jsou jinými stavbami středověké krásy.

Bruggy mají znamenité muzeum, proslulé jmenovitě pro svoje obrazovou galerii, v které jsou zastoupeni všichni proslulí flámscí malíři. Ze starobylých valů tři malebné brány zachovaly se až na naši dobu. Toto město, stejně jako jiná města v nížňších Belgii a Holandska, je znamenitě opatřeno kanály, které jsou hlavními tepnami obchodu s okolní oblastí. S Brusellem a Pařížem spojeno je město dobrou železnou dráhou.

Výroba krajec byla jednou z hlavních industrií Brugg před válkou a více jak 6,000 osob nacházelo obživu v tomto oboru. Ovoc-

nářství bylo značně rozšířeno v předměstích. Před válkou mělo asi 60,000 obyvatel.

Jakkoli město, jak už výše pověděno, zachovávalo si úzkostlivě středověký ráz s úzkými a křivolakými uličkami, lemovanými starobylými domy, ozdobenými namnoze skulpturami, bylo vždy neobyčejně čisté, jako ostatně všechna města Belgie a Holandska.

Bruggy vytrpěly několik obležení v sedmáctém věku a v roce 1794 dobyty byly od Francouzů, nacež učiněny hlavním městem departementu Lys. V Devatenáctém století pozvedly se opětně k životu a v novější době byly čilým střediskem turistickým.

NIŠ V SRBSKU

MEZI srbskými městy malé město Niš, které nedávno zružato bylo znovu chrabrými srbskými sokolky, je překonáváno v strategické důležitosti toliko kapitolem země, Bělehradem. Rozkládá se v místě, kde řada důležitých silnic balkánského poloostrova se sbíhá, a také v tomto městě železniční linie do Soluně odbočuje se od hlavní železné dráhy mezi Bělehradem a Cařihradem. Před válkou bývalo zvykem krále a jeho dvora stráviti tři měsíce v roce v tomto malém městě na březích Nišavy, a byl to Niš, kam srbská vláda se uchýlila po zabrání Bělehradu teutonskými vojsky na podzim roku 1915.

Jako mnoho jiných míst na Balkáně, Niš je starožitným městem. Činí se o něm zmínka jako důležitém městě již v dopisech Utolena z Alexandrie. Římané znali toto město pod jménem Naissus a za jeho vály v roce 269 rozpoutala se velká bitva, v které císař Claudius zničil armádu Gotů. O dvě stě let později přišel vpád Hunů a ve věcích následujících Niš podělelo se plně na všech válkách, přehnavších se přes Balkán, až konečně mlčení utvořeno bylo otomanským přívalem v Patnáctém století.

Poprvé dobyli Turci města Niše na Srbech v roce 1375. V roce 1443 spojené armády Uhrů pod Huniády — v nichž nezály se také pověstné české černé roty, zbytky to husitského bratrstva z horní země uherské — a legie srbské pod Jirím Brankovićem zmocnily se znovu města. O dvanáct let později město znovu ocitlo se pod tureckým panstvím a zůstalo pod ním po následující tři století jako jedna z nejdůležitějších tureckých vojenských stanic na cestě mezi Uherskem a Cařihradem.

Pod panstvím tureckým Niš, stejně jako okolní území, utrpěl značné v důsledcích války, jež vedena byla takměř nepřetržitě mezi Tureckem a Rakouskem. Změnilo svoje pány po dvakráte, ničemné Rakusané nebyli s to město udržeti na dlouhou dobu. Když pak Srbové na počátku Devatenáctého věku v úspěšném povstání proti ottomanským utlačovatelům vytlačili Turky ze země a pokusili se o zmocnění Niše, byli odrazeni s velkými ztrátami. Teprve v době rusko-turecké války v roce 1877 město dostalo se znovu do srbských rukou. Smlouvou v Berlíně v roce 1878 město toto definitivně přiznáno bylo Srbsku.

Do jaké míry město toto utrpělo za rakouské okupace, není doposud známo. V prvních dnech války, než Rakusané zmocnili se tohoto města, opatření jeho pro ubytování stalo se nedostatečným v důsledku velkého přílivu obyvatel z Bělehradu a jiných míst na severu. Na třicet tisíc Srbů, přehnuvších před rakouským vpádem, usadilo se v Niši a jeho okolí. Padesát nadvětníků v těch dnech by bylo přeplnilo hotely a stravní domy v Niši v těch dnech a důsledky přibýti nějakých třiceti tisíc lidí je možno spíše si představit, než vypsat.

Srbská železniční správa měla tovarnu a dílny na opravování parostrojů v Niši před válkou. Byl tu také hlavní sklad železničního materiálu. Slévárna železa byla hlavním průmyslovým podnikem města.

Niš či Naissus, jak znám byl za dob římských, byl rodištěm Konstantina Velkého, jenž spatřil tu světlo světa v roce 274. Počet jeho obyvatel před válkou byl asi 25,000, z čehož na 2,000 byl Turků.